

แผนการบริหารจัดการความเสี่ยง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

เทศบาลตำบลเวียง
อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี

คำนำ

แนวคิดเรื่องการบริหารความเสี่ยงได้นำมาใช้ในการบริหารงานขององค์กร เพื่อใช้เป็นเครื่องมือการบริหารงานที่จะช่วยให้ผู้บริหารเกิดความมั่นใจอย่างสมเหตุสมผลว่าการดำเนินงานจะบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายตามที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ และคุ้มค่า โดยลดโอกาสที่จะเกิดความเสียหายหรือความไม่แน่นอนที่จะส่งผลกระทบต่อหรือก่อให้เกิดความเสียหายในด้านต่าง ๆ ต่อองค์กร เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันให้กับองค์กร ซึ่งสอดคล้องกับแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency economy) ในส่วนของการเตรียมตัวให้พร้อมที่จะเผชิญผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต

องค์กรที่จัดทำระบบการบริหารความเสี่ยงได้อย่างมีประสิทธิภาพจะช่วยให้บรรลุวัตถุประสงค์ในด้านกลยุทธ์ (Strategic) คือ การบริหารความเสี่ยงจะช่วยให้องค์กรบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ ซึ่งสอดคล้องและสนับสนุนพันธกิจหลักขององค์กร ด้านการปฏิบัติงาน (Operations) คือ การบริหารความเสี่ยงจะช่วยให้องค์กรพิจารณาความคุ้มค่าในการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ในการปฏิบัติงาน รวมถึงพิจารณาประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการดำเนินงานด้วย ด้านการรายงาน (Reporting) คือ การบริหารความเสี่ยงที่มีประสิทธิภาพจะช่วยให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่มมีความเชื่อมั่นข้อมูลในรายงานประเภทต่าง ๆ ขององค์กร โดยเฉพาะรายงานทางการเงิน (Financial Report) และด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ (Compliance) ส่งเสริมให้หน่วยงานต่าง ๆ ภายในองค์กรปฏิบัติตามกฎระเบียบอย่างเคร่งครัดมากขึ้น

เทศบาลตำบลเวียง จึงได้จัดทำแผนการการบริหารความเสี่ยง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ เพื่อให้หน่วยงานในสังกัดเทศบาลตำบลเวียงได้ใช้เป็นแนวทางในการจัดทำระบบการบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายใน หากมีข้อผิดพลาดประการใดผู้จัดทำขออภัยไว้ และจะดำเนินการปรับปรุงแก้ไขในโอกาสต่อไป

คณะกรรมการบริหารจัดการความเสี่ยงของเทศบาลตำบลเวียง
เทศบาลตำบลเวียง

สารบัญ

เรื่อง

หน้า

บทที่ ๑ บทนำ

๑ - ๖

บทที่ ๒ กระบวนการบริหารจัดการความเสี่ยง

๗ - ๑๙

บทที่ ๓ การบริหารจัดการความเสี่ยง

๒๐ - ๒๓

ภาคผนวก

- นโยบายการบริหารจัดการความเสี่ยง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

- คำสั่งเทศบาลตำบลเวียง ที่ ๕๒๕/๒๕๖๗ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการความเสี่ยงของเทศบาล
ตำบลเวียง ลงวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๗

บทที่ ๑

บทนำ

เทศบาลตำบลเวียง ให้ความสำคัญต่อการบริหารจัดการความเสี่ยง โดยมีการกำหนดนโยบาย แนวทาง และกระบวนการบริหารจัดการความเสี่ยงให้มีความสอดคล้องกับพระราชบัญญัติวินัยการเงินของคลังของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗๙ “ให้หน่วยงานของรัฐจัดให้มีการตรวจสอบภายใน การควบคุมภายใน และการบริหารจัดการความเสี่ยง โดยให้ถือปฏิบัติตามมาตรฐานและหลักเกณฑ์ที่กระทรวงการคลังกำหนด” ประกอบกับหนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๔๐๙.๔/ว๒๓ ลงวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๖๒ ตลอดจน กรอบโครงสร้าง การบริหารจัดการความเสี่ยงขององค์กรเชิงบูรณาการ (Enterprise Risk Management-Integrated Framework) ของ The Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO) ตามหลักเกณฑ์ (COSO ERM) ซึ่งได้ให้คำจำกัดความของการบริหารจัดการความเสี่ยงขององค์กร

การบริหารจัดการความเสี่ยง จึงเป็นสิ่งที่ผู้บริหารและพนักงานทุกคนต้องให้ความสำคัญและถือปฏิบัติตามแนวทางที่กำหนดตามนโยบายการบริหารจัดการความเสี่ยง เพื่อให้การดำเนินงาน ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ในทุกระดับขององค์กร แผนการบริหารจัดการความเสี่ยง ฉบับนี้ จัดทำโดยอ้างอิงกรอบหลักการบริหารจัดการความเสี่ยงแบบบูรณาการตามแนวทาง COSO (COSO ERM Integrated Framework) ประกอบกับหลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ ปฏิบัติการบริหารจัดการความเสี่ยงสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๒ “กระบวนการที่บุคลากรทั่วทั้งองค์กรได้เข้ามามีส่วนร่วมในการคิดวิเคราะห์และคาดการณ์ถึงเหตุการณ์ความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้น และระบุแนวทางในการจัดการกับความเสี่ยงดังกล่าวให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ เพื่อให้องค์กรบรรลุวัตถุประสงค์ตาม กรอบวิสัยทัศน์และพันธกิจที่กำหนด” และหนังสือกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ มท ๐๘๐๕.๒/ว ๓๔๑๒ ลงวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๖

การบริหารความเสี่ยงตามมาตรฐาน COSO (ERM Thailand, ๒๕๕๔)

วัตถุประสงค์การบริหารจัดการความเสี่ยง

๑. เพื่อให้การดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่ของเทศบาลตำบลเวียง บรรลุวัตถุประสงค์ตามหลักเกณฑ์ปฏิบัติการบริหารจัดการความเสี่ยงสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๒
๒. เพื่อเป็นเครื่องมือในการดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามยุทธศาสตร์และเป้าหมาย
๓. เพื่อให้เกิดการรับรู้ตระหนักและเข้าใจถึงความเสี่ยงด้านต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับองค์กรและหาวิธีจัดการ ที่เหมาะสมในการลดความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่องค์กรยอมรับได้
๔. สร้างกรอบและแนวทางในการดำเนินงานให้แก่บุคลากร เพื่อให้สามารถบริหารจัดการความไม่แน่นอนที่จะเกิดขึ้นกับองค์กรได้อย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ
๕. เพื่อให้มีระบบในการติดตามตรวจสอบผลการดำเนินการบริหารจัดการความเสี่ยงและเฝ้าระวังความเสี่ยงใหม่ ๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา

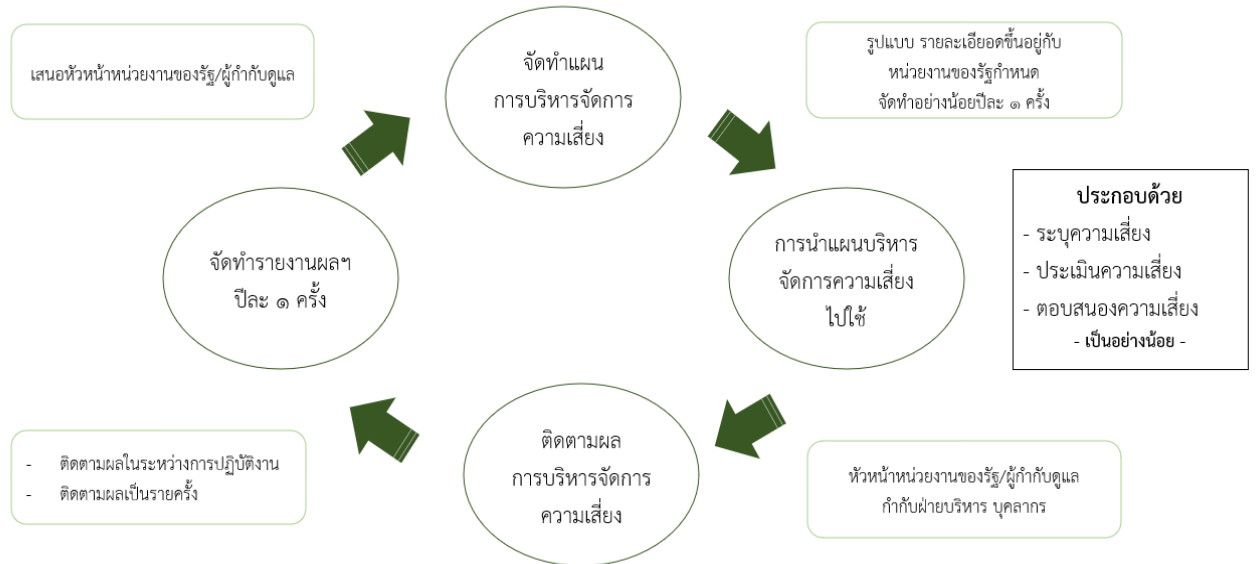
นโยบายการบริหารจัดการความเสี่ยง

เทศบาลตำบลเวียง ได้กำหนดนโยบายในการบริหารจัดการความเสี่ยงให้ผู้ปฏิบัติงานทุกคนในองค์กรได้ถือปฏิบัติ ทั้งนี้ เพื่อให้การบริหารจัดการความเสี่ยงเป็นไปในแนวทางเดียวกันทั่วทั้งองค์กร และเกิดเป็นวัฒนธรรมในการบริหารจัดการความเสี่ยงทั่วทั้งองค์กร อันจะส่งผลให้การบริหารจัดการความเสี่ยง ถูกปลูกฝังอยู่ในองค์กรอย่างยั่งยืน โดยนโยบายการบริหารจัดการความเสี่ยงจะต้องพิจารณาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องมีสาระสำคัญ ดังนี้

๑. ให้ทุกสำนัก/กอง ดำเนินการบริหารจัดการความเสี่ยง โดยให้การดำเนินการบริหารจัดการความเสี่ยงถือเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานปกติ และกำหนดให้มีกระบวนการบริหารจัดการความเสี่ยงเป็นมาตรฐานเดียวกันทั้งองค์กร
๒. ให้มีการบริหารจัดการความเสี่ยงทั่วทั้งองค์กรแบบบูรณาการ โดยมีการจัดการและดำเนินการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยมีการนำเทคโนโลยีมาปรับใช้เพื่อการจัดการที่ดี
๓. ให้มีการติดตามประเมินผลและรายงานผลการบริหารจัดการความเสี่ยง รวมทั้งมีการทบทวนปรับปรุงอย่างสม่ำเสมอ กรณีพบข้อบกพร่องที่มีสาระสำคัญให้รายงานผู้บริหารท้องถิ่นทันที และกรณียังมีความเสี่ยงให้ทบทวนและนำไปบริหารความเสี่ยงในปีงบประมาณถัดไป
๔. ให้มีการเผยแพร่/แจ้งเวียนแผนการบริหารจัดการความเสี่ยง เพื่อให้การบริหารจัดการความเสี่ยงเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

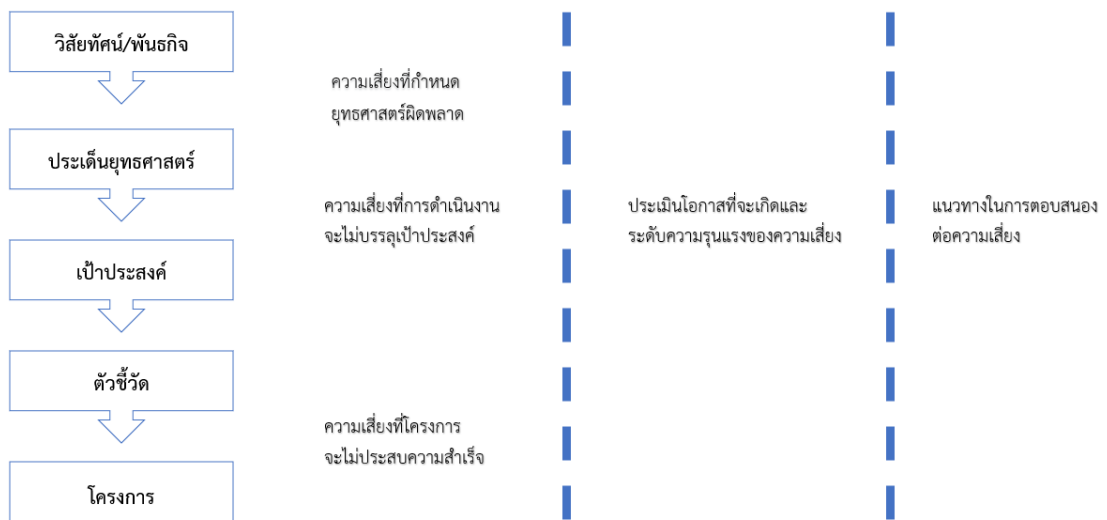
มาตรฐานและหลักเกณฑ์การบริหารจัดการความเสี่ยง สำหรับหน่วยงานของรัฐ

มาตรฐานและหลักเกณฑ์การบริหารจัดการความเสี่ยง สำหรับหน่วยงานของรัฐ

ความเชื่อมโยงระหว่างยุทธศาสตร์กับการบริหารความเสี่ยง

ความเชื่อมโยงระหว่างยุทธศาสตร์กับการบริหารความเสี่ยง

ยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาลตำบลเวียง

วิสัยทัศน์

“ยึดมั่นประโยชน์สาธารณะ พัฒนาคุณภาพชีวิต เศรษฐกิจพอเพียง สร้างแหล่งเรียนรู้คู่ชุมชน”

ยุทธศาสตร์

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ ด้านคุณภาพชีวิต

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ ด้านการศึกษา

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ ด้านศาสนา ศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ ด้านการท่องเที่ยว ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ยุทธศาสตร์ที่ ๖ ด้านการบริหารจัดการท้องถิ่นที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล

เป้าประสงค์

๑. โครงสร้างพื้นฐานได้รับการพัฒนาให้ได้มาตรฐาน

๒. ประชาชนได้รับการส่งเสริมพัฒนาด้านอาชีพ การลงทุน และพาณิชย์กรรม

๓. ประชาชนได้รับความรู้ด้านเศรษฐกิจพอเพียงและสามารถน้อมนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนา

การดำรงชีวิต

๔. สังคมมีความเข้มแข็ง ประชาชนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

๕. ประชาชนได้รับการส่งเสริมพัฒนาด้านกีฬาและนันทนาการ

๖. ประชาชนได้รับการบริการด้านสาธารณสุขทั่วถึงเป็นธรรม

๗. ระบบการศึกษามีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา

๘. สังคมเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต และผู้เรียนได้รับการพัฒนาตามศักยภาพ

๙. ประชาชนมีส่วนร่วมในการทำนุบำรุงศาสนา ส่งเสริม อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม จารีต ประเพณี และ

ภูมิปัญญาท้องถิ่น

๑๐. พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐาน

๑๑. ทรัพยากรธรรมชาติที่ได้รับการอนุรักษ์และฟื้นฟูอย่างยั่งยืนภายใต้การมีส่วนร่วมของภาครัฐ

๑๒. บริหารจัดการองค์กรให้ได้มาตรฐานตามหลักธรรมาภิบาล

๑๓. จำนวนโครงการด้านการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตย

๑๔. จำนวนโครงการที่ส่งเสริมเทิดทูนสถาบันหลักของชาติและผู้ทำคุณประโยชน์แก่บ้านเมือง

ตัวชี้วัด

๑. จำนวนโครงการด้านโครงสร้างพื้นฐานที่ได้รับการพัฒนา
๒. จำนวนกลุ่มอาชีพที่ได้รับการส่งเสริม
๓. ร้อยละของกลุ่มเป้าหมายมีความรู้ด้านเศรษฐกิจพอเพียง
๔. จำนวนกิจกรรมที่ดำเนินการสร้างความเข้มแข็งและการรักษาความสงบเรียบร้อยในชีวิตและทรัพย์สิน
๕. จำนวนกิจกรรมที่ส่งเสริมด้านกีฬา การออกกำลังกายและนันทนาการ
๖. ระดับผลการประเมินคุณภาพการศึกษา
๗. ร้อยละประชากรที่ขาดโอกาสทางการศึกษาที่ได้รับการพัฒนา
๘. จำนวนประชาชนที่มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม
๙. ร้อยละของแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับการพัฒนา
๑๐. จำนวนโครงการที่ดำเนินการด้านการอนุรักษ์และฟื้นฟูด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๑๑. คะแนนการประเมินประสิทธิภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Local Performance Assessment : LPA) ของเทศบาลตำบลเวียง
๑๒. จำนวนโครงการด้านการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตย
๑๓. จำนวนโครงการที่ส่งเสริมเทิดทูนสถาบันหลักของชาติและผู้ทำคุณประโยชน์แก่บ้านเมือง

ค่าเป้าหมาย

๑. จำนวนโครงการด้านโครงสร้างพื้นฐานที่ได้รับการพัฒนาปีละ ๘ โครงการ
๒. จำนวนกลุ่มอาชีพที่ได้รับการส่งเสริม ปีละ ๒ กลุ่ม
๓. ร้อยละ ๘๕ ของกลุ่มเป้าหมายมีความรู้ด้านเศรษฐกิจพอเพียง
๔. จำนวนกิจกรรมที่ดำเนินการสร้างความเข้มแข็งและการรักษาความสงบเรียบร้อยในชีวิตและทรัพย์สิน ปีละ ๓ กิจกรรม
๕. จำนวนกิจกรรมที่ส่งเสริมด้านกีฬา การออกกำลังกาย และนันทนาการ ปีละ ๓ กิจกรรม
๖. ระดับผลการประเมินคุณภาพการศึกษา เพิ่มขึ้นร้อยละ ๐.๐๕
๗. ร้อยละประชากรที่ขาดโอกาสทางการศึกษาที่ได้รับการพัฒนา เพิ่มขึ้น ๑๐%
๘. จำนวนประชาชนที่มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมจำนวน ๓,๐๐๐ คน
๙. ร้อยละ ๘๕ ของนักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจ
๑๐. จำนวนโครงการที่ดำเนินการด้านการอนุรักษ์และฟื้นฟูด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปีละ ๓ โครงการ
๑๑. คะแนนการประเมินประสิทธิภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Local Performance Assessment : LPA) ของเทศบาลตำบลเวียงผ่านเกณฑ์มาตรฐาน
๑๒. จำนวนโครงการด้านการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตย ปีละ ๒ โครงการ
๑๓. จำนวนโครงการที่ส่งเสริมเทิดทูนสถาบันหลักของชาติและผู้ทำคุณประโยชน์แก่บ้านเมืองปีละ ๓ โครงการ

กลยุทธ์

๑. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานให้ได้มาตรฐาน
๒. ส่งเสริมการพัฒนาด้านอาชีพ การลงทุนและพาณิชย์กรรม
๓. พัฒนาศักยภาพด้านเศรษฐกิจ การประกอบอาชีพและส่งเสริมการดำเนินงานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
 ๔. สร้างความเข้มแข็ง และรักษาความสงบเรียบร้อยของชุมชน
 ๕. ส่งเสริมด้านกีฬาและนันทนาการ
 ๖. ส่งเสริม สนับสนุนการบริการด้านสาธารณสุข
 ๗. ส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาให้ได้มาตรฐาน
 ๘. ขยายโอกาส เพิ่มช่องทางการเรียนรู้ และลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา
 ๙. ทำนุบำรุง ส่งเสริมกิจกรรมทางด้านศาสนา อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี จารีต ปราชญ์ชาวบ้าน และภูมิปัญญาท้องถิ่น
 ๑๐. ส่งเสริม ประชาสัมพันธ์ และยกระดับมาตรฐานด้านการท่องเที่ยว และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐาน
 ๑๑. ส่งเสริม อนุรักษ์ ฟื้นฟู และสร้างเครือข่ายด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
 ๑๒. พัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการของเทศบาลตำบลเวียง
 ๑๓. ส่งเสริมประชาธิปไตย ความเสมอภาค สิทธิเสรีภาพ และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น
 ๑๔. ส่งเสริมการเกิดทุนสถาบันหลักของชาติและผู้ทำคุณประโยชน์แก่บ้านเมือง

บทที่ ๒

กระบวนการบริหารจัดการความเสี่ยง

คำนิยาม

ความเสี่ยง (Risk) ตามนิยามของ COSO ERM ๒๐๑๗ หมายถึง ความเป็นไปได้ของเหตุการณ์ที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคตแล้วส่งผลกระทบต่อการบรรลุกลยุทธ์และวัตถุประสงค์ทางธุรกิจ ซึ่งถ้าวัตถุประสงค์ทางธุรกิจถูกตั้งขึ้นมาจากพื้นฐานที่ต่างจากความเป็นจริงมาก ความเสี่ยงที่องค์กรต้องเผชิญก็จะสูงขึ้น ความเสี่ยงมี ๓ ความหมายสำคัญที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

๑. เหตุการณ์ (Event) เหตุการณ์ทั่วไปที่อาจจะเกิดขึ้นได้ทั้งทางบวกและทางลบ ซึ่งถ้าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นไปในทางบวกเรียกว่า โอกาส เช่น นโยบายการลดอัตราภาษีของกรมสรรพากร นโยบาย การกระตุ้นเศรษฐกิจของรัฐบาล เป็นต้น หรือเหตุการณ์ที่เป็นไปในทางลบที่ เรียกว่า ความเสี่ยง เช่น ความเสียหายจากภัยธรรมชาติ การมีคู่แข่งรายใหม่เข้ามาในตลาด ซึ่งการพิจารณาเหตุการณ์ควรพิจารณา ทั้งความเสี่ยงและโอกาสเพื่อรวบรวมข้อมูลให้ครอบคลุม เพราะเหตุการณ์ที่ไม่ได้ระบุจะไม่ถูกนำไปบริหารจัดการ ซึ่งอาจทำให้องค์กรได้รับความเสียหายได้

๒. ความไม่แน่นอน (Uncertainty) สถานการณ์ในอนาคตที่ไม่สามารถรู้ได้ว่าจะเกิดขึ้นหรือไม่หรือเกิดขึ้นอย่างไร การคาดคะเนสถานการณ์ควรคาดคะเนสถานการณ์และผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นกับกิจการ

๓. ความรุนแรง (Severity) การประเมินว่าสถานการณ์มีโอกาสเกิดขึ้นมากน้อยเพียงใด และถ้าเหตุการณ์นั้นเกิดขึ้นจะส่งผลกระทบต่อกิจการรุนแรงระดับไหน เพื่อกำหนดมาตรการในการรับมือกับปัจจัยเสี่ยงเหล่านั้นได้อย่างเหมาะสม (COSO, ๒๐๑๗) การบริหารจัดการความเสี่ยงองค์กร (Enterprise Risk Management) ตามแนวคิด ของ COSO ERM ๒๐๑๗ หมายถึง วัฒนธรรม ความสามารถ และการปฏิบัติ บูรณาการร่วมกับการกำหนดกลยุทธ์และผลการดำเนินงานที่องค์กรต่าง ๆ ต้องใช้ในการบริหารจัดการกับ ความเสี่ยงเพื่อสร้าง ดำรงอยู่ และตระหนักถึงการเพิ่มคุณค่า

ปัจจัยเสี่ยง (Risk Factor) หมายถึง ต้นเหตุหรือสาเหตุที่มาของความเสี่ยงที่จะทำให้เกิดไม่บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยต้องระบุได้ด้วยว่าเหตุการณ์นั้นจะเกิดที่ไหน เมื่อใด เกิดขึ้นได้อย่างไร และทำไม ทั้งนี้ สาเหตุของความเสี่ยงที่ระบุควรเป็นสาเหตุที่แท้จริง เพื่อจะได้วิเคราะห์และกำหนดมาตรการลดความเสี่ยงในภายหลังได้อย่างถูกต้อง

การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment) หมายถึง กระบวนการระบุความเสี่ยง การวิเคราะห์ความเสี่ยง และจัดลำดับความเสี่ยง โดยการประเมินจากโอกาสที่จะเกิด (Likelihood) และผลกระทบ (Impact) เมื่อทำการประเมินแล้ว ทำให้ทราบระดับของความเสี่ยง (Degree of Risk) หมายถึง สถานะของความเสี่ยงที่ได้จากการประเมินโอกาสและผลกระทบของแต่ละปัจจัยเสี่ยง แบ่งออกเป็น ๔ ระดับ คือ สูงมาก สูง ปานกลาง และต่ำ

การบริหารจัดการความเสี่ยง (Risk Management) หมายถึง กระบวนการที่ใช้ในการบริหารจัดการ ให้โอกาสที่จะเกิดเหตุการณ์ความเสี่ยงลดลง หรือผลกระทบของความเสียหายจาก เหตุการณ์ความเสี่ยงลดลงอยู่ในระดับที่องค์กรยอมรับได้ ซึ่งการจัดการความเสี่ยง อาจแบ่งโดยสรุปได้เป็น ๔ แนวทางหลัก คือ การยอมรับ การลด/ควบคุม การยกเลิก และการโอนย้ายหรือแบ่งความเสี่ยง

การควบคุม (Control) หมายถึง นโยบาย แนวทาง หรือขั้นตอนปฏิบัติต่าง ๆ ซึ่งกระทำเพื่อลดความเสี่ยง และทำให้การดำเนินการบรรลุวัตถุประสงค์ แบ่งได้ ๔ ประเภท คือ การควบคุมเพื่อการป้องกัน การควบคุมเพื่อให้ตรวจสอบ การควบคุมโดยการชี้แนะ และการควบคุมเพื่อการแก้ไข

ความสำคัญของการบริหารจัดการความเสี่ยง

เป้าหมายของการบริหารจัดการความเสี่ยง คือ การลดโอกาสที่จะทำให้เกิดผลกระทบหรือความเสียหายที่จะเกิดขึ้นกับองค์กร ทำให้องค์กรสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ แต่อย่างไรก็ตามการบริหารจัดการความเสี่ยงไม่สามารถทำให้ความเสี่ยงหมดไปจากองค์กรได้ เนื่องจากความเสี่ยงมีอยู่โดยทั่วไปจากการดำเนินงาน และการบริหารจัดการความเสี่ยงเป็นเพียงเครื่องมือที่ช่วยให้องค์กรสามารถปรับตัวและจัดการกับความเสี่ยงได้ทันเวลา การจัดการกับความเสี่ยงควรคำนึงถึงโอกาสในการสร้างคุณค่าให้กับองค์กรด้วย ดังนั้น องค์กรจำเป็นต้องบูรณาการการบริหารจัดการความเสี่ยงทั่วทั้งองค์กรให้เข้ากับการกำหนดกลยุทธ์และการจัดการผลการดำเนินงาน เพื่อตระหนักถึงผลประโยชน์ที่เกี่ยวข้องกับคุณค่าขององค์กร (COSO, ๒๐๑๗) การบริหารจัดการความเสี่ยงองค์กรสามารถสร้างประโยชน์ให้กับองค์กร ดังนี้

๑. เพิ่มโอกาสในการดำเนินงาน ในกระบวนการระบุเหตุการณ์สามารถระบุทั้งความเสี่ยงและโอกาส เนื่องจากเหตุการณ์หนึ่งหรือหลายเหตุการณ์มีความเป็นไปได้ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งอาจจะส่งผลทั้งด้านบวกและด้านลบ เหตุการณ์ที่มีผลทางด้านบวกกิจการก็สามารถนำไปวางแผนและเพิ่มโอกาสในการดำเนินงานได้

๒. ลดการเกิดขึ้นของเหตุการณ์ที่ไม่ได้คาดคิดซึ่งส่งผลในทางลบต่อองค์กร เมื่อองค์กรมีการระบุความเสี่ยง ประเมินความเสี่ยง และมีการบริหารจัดการความเสี่ยงที่เหมาะสมก็จะทำให้องค์กรสามารถลดเหตุการณ์ดังกล่าวได้

๓. ทำให้การดำเนินงานขององค์กรเป็นไปอย่างราบรื่น เนื่องจากความเสี่ยงมีมากมาย ซึ่งอาจเกิดขึ้นจากปัจจัยภายในและภายนอกองค์กร การบริหารจัดการความเสี่ยงก็เปรียบเสมือนการวางแผนรับมือกับปัญหาที่จะเกิดขึ้นล่วงหน้า ส่งผลให้การดำเนินงานขององค์กรเป็นไปได้อย่างราบรื่น

๔. การบริหารจัดการความเสี่ยงแบบบูรณาการทำให้มั่นใจได้ว่า ความเสี่ยงโดยรวมได้รับการจัดการ มิใช่เฉพาะการจัดการความเสี่ยงหนึ่งแต่ไปเพิ่มความเสี่ยงอีกอันหนึ่ง

๕. ปรับปรุงการใช้ทรัพยากร เมื่อองค์กรมีข้อมูลความเสี่ยงที่ถูกต้องและทันเวลา ผู้บริหารสามารถประเมินความต้องการทรัพยากรโดยรวมและจัดสรรทรัพยากรให้มีประสิทธิภาพสูงสุดได้ภาพรวมของกรอบแนวใหม่เมื่อเทียบกับฉบับเดิม มีการเปลี่ยนแปลง ทั้งค่านิยาม องค์กรประกอบ และหลักการของการบริหารจัดการความเสี่ยง เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันที่มีความซับซ้อนและหลากหลายมากขึ้น

การบริหารจัดการความเสี่ยงองค์กร

การบริหารจัดการความเสี่ยงองค์กร (Enterprise Risk management : ERM) เป็นกระบวนการที่ปฏิบัติโดยคณะกรรมการ ผู้บริหาร และบุคลากรทุกคนในองค์กร เพื่อช่วยในการกำหนดกลยุทธ์และการดำเนินงาน ซึ่งกระบวนการบริหารความเสี่ยงได้รับการออกแบบไว้ให้สามารถบ่งชี้เหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นเพื่อให้ได้รับความมั่นใจอย่างสมเหตุสมผลในการบรรลุวัตถุประสงค์ที่องค์กรกำหนดไว้

ความเสี่ยงที่ยอมรับได้ หมายถึง ความเสี่ยงที่องค์กรยินดีจะยอมรับเพื่อให้องค์กรบรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมาย โดยอยู่ในช่วงการเบี่ยงเบนที่กำหนดไว้

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงองค์กร

COSO (Committee of Sponsoring Organizations of Treadway Commission) ได้เสนอแนวทางใหม่ที่เรียกว่า การจัดการความเสี่ยงขององค์กร (Enterprise Risk Management: ERM) ซึ่งเป็นกระบวนการที่ระบุและวิเคราะห์ความเสี่ยงในมุมมองของภาพที่เป็นองค์รวมแบบบูรณาการทั่วทั้งองค์กร

วัตถุประสงค์ของการบริหารจัดการความเสี่ยงองค์กร (Enterprise Risk management : ERM)

เป็นเครื่องมือในการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ ๔ ด้าน (SORC) คือ

๑. **ด้านกลยุทธ์ (Strategic)** เกี่ยวกับการกำหนดเป้าหมายในระดับสูง เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่องค์กร ต้องสนับสนุนวัตถุประสงค์หลักขององค์กรเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

๒. **ด้านการปฏิบัติงาน (Operations)** เป็นการใช้ทรัพยากรขององค์กร การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการปฏิบัติงาน

๓. **ด้านการรายงาน (Reporting)** การรายงานขององค์กรมีความถูกต้อง ครบถ้วน และเชื่อถือได้ ทั้งทางด้านการเงินและการปฏิบัติงาน

๔. **ด้านการปฏิบัติตามข้อกำหนด (Compliance)** การปฏิบัติงานขององค์กรเป็นไปตามข้อกำหนด สัญญา ข้อกำหนด ระเบียบต่าง ๆ หรือข้อบังคับอื่นที่เกี่ยวข้อง

เครื่องมือนำไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์ (SORC)

องค์ประกอบของการบริหารความเสี่ยงองค์กร (Enterprise Risk management : ERM)

การบริหารความเสี่ยงตามมาตรฐาน COSO ประกอบด้วยองค์ประกอบ ๘ ประการ (ERM Thailand,๒๕๕๔)

การบริหารความเสี่ยงประกอบด้วยองค์ประกอบ ๘ ประการ ดังนี้

๑. สภาพแวดล้อมภายในองค์กร (Internal Environment)
๒. การกำหนดวัตถุประสงค์ (Objective Setting)
๓. การระบุเหตุการณ์ (Event Identification)
๔. การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment)
๕. การตอบสนองความเสี่ยง (Risk Response)
๖. กิจกรรมการควบคุม (Control Activities)
๗. สารสนเทศและการสื่อสาร (Information & Communication)
๘. การติดตามผล (Monitoring)

๑. สภาพแวดล้อมภายในองค์กร (Internal environment) ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายในองค์กรประกอบด้วย ปรัชญาในการบริหารความเสี่ยงขององค์กร ระดับความเสี่ยงที่องค์กรยอมรับได้ การกำกับดูแลของผู้บริหาร ความซื่อสัตย์ จริยธรรม ความสามารถของบุคลากร การมอบหมายหน้าที่ของผู้บริหาร การจัดโครงสร้างองค์กร และการพัฒนาบุคลากร

๒. การกำหนดวัตถุประสงค์ (Objectives setting) ทำให้สามารถระบุเหตุการณ์ ประเมินความเสี่ยงได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับระดับความเสี่ยงที่องค์กรยอมรับได้ (Risk appetite) ซึ่งเป็นตัวกำหนดระดับของช่วงการเบี่ยงเบนของความเสี่ยงที่ยอมรับได้ขององค์กร (Risk tolerance levels) จากการที่องค์กรต้องเผชิญกับความเสี่ยงที่หลากหลายทั้งปัจจัยภายนอกและภายใน โดยทั่วไปวัตถุประสงค์และกลยุทธ์ควรได้รับการบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรและสามารถพิจารณาได้ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

- ด้านกลยุทธ์ เกี่ยวข้องกับเป้าหมายและพันธกิจในภาพรวมขององค์กร
- ด้านการปฏิบัติงาน เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพ ผลการปฏิบัติงาน
- ด้านการรายงาน เกี่ยวข้องกับการรายงานทั้งภายในและภายนอกองค์กร
- ด้านการปฏิบัติตามกฎ ระเบียบเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามกฎหมายและกฎระเบียบต่าง ๆ

๓. การระบุเหตุการณ์ (Event identification) ฝ่ายบริหารจะระบุเหตุการณ์ หากเหตุการณ์นั้นเกิดขึ้นแล้วจะมีผลกระทบที่เป็นเชิงบวก โอกาส หรือเชิงลบซึ่งเป็นอุปสรรค หรือความเสี่ยงต่อความสามารถในการดำเนินกลยุทธ์ให้สำเร็จและสนับสนุนสอดคล้องวัตถุประสงค์ขององค์กรหรือไม่ ฝ่ายบริหารจะต้องประเมินหรือตอบสนองต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนั้น โดยจะต้องพิจารณาให้ครอบคลุมทั่วทั้งองค์กร เช่น ปัจจัยความเสี่ยงทุกด้านที่อาจเกิดขึ้น เช่น ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ การเงิน บุคลากร การปฏิบัติงาน กฎหมาย ภาษีอากร ระบบงาน สิ่งแวดล้อม แหล่งความเสี่ยงทั้งจากภายในและภายนอกองค์กร ความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้น ในบางกรณีควรมีการจัดกลุ่มเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นโดยแบ่งตามประเภทของเหตุการณ์ และรวบรวมเหตุการณ์ทั้งหมดในองค์กรที่เกิดขึ้นระหว่างหน่วยงานและภายในหน่วยงาน เพื่อช่วยให้ผู้บริหารสามารถเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์ และมีข้อมูลที่เพียงพอเพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการประเมินความเสี่ยง

๔. การประเมินความเสี่ยง (Risk assessment) ช่วยให้องค์กรพิจารณาถึงเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้น มีผลกระทบต่อวัตถุประสงค์ขององค์กร ได้แก่ โอกาสที่จะเกิดและผลกระทบ เหตุการณ์มีโอกาสเกิดขึ้นมากน้อยเพียงใด โดยปกติจะใช้วิธีเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพร่วมกัน พิจารณาผลกระทบทั้งในเชิงบวกและเชิงลบของเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้น องค์กรจะได้รับผลกระทบมากน้อยเพียงใด จะต้องมีการประเมินความเสี่ยงที่มีอยู่ตามธรรมชาติ (Inherent risk) และคำนึงถึงความเสี่ยงที่เหลืออยู่ (Residual risk)

๕. การตอบสนองความเสี่ยง (Risk response) เมื่อได้ประเมินความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องแล้ว ผู้บริหาร จะประเมินผลกระทบที่ต่อโอกาสที่จะเกิดและความเสี่ยง รวมทั้งต้นทุนและประโยชน์ที่ได้รับ เพื่อเลือกวิธีตอบสนองต่อความเสี่ยง ทำให้ความเสี่ยงที่เหลืออยู่อยู่ในความเสี่ยงที่ยอมรับได้ ผู้บริหารจะระบุโอกาสที่อาจมีอยู่ และมองความเสี่ยงในภาพรวมระดับองค์กร แล้วพิจารณาถึงความเสี่ยงที่เหลืออยู่โดยรวมนั้น อยู่ในระดับความเสี่ยงที่องค์กรยอมรับได้หรือไม่

การตอบสนองความเสี่ยง จำแนกได้ ๔ ประเภท ดังนี้

๑. การหลีกเลี่ยงความเสี่ยง (Avoidance) เมื่อพบว่าไม่มีวิธีการตอบสนองต่อความเสี่ยงอื่นใดที่จะลดโอกาสที่จะเกิดขึ้นหรือผลกระทบให้อยู่ในระดับที่องค์กรยอมรับได้

๒. การลดความเสี่ยง (Reduction)

๓. การหาผู้รับความเสี่ยง (Sharing) จะช่วยลดความเสี่ยงอยู่ในช่วงความเบี่ยงเบนที่องค์กรยอมรับได้

๔. การยอมรับความเสี่ยง (Acceptance) เมื่อความเสี่ยงที่มีอยู่ตามธรรมชาติอยู่ในระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้

๖. กิจกรรมการควบคุม (Control Activities) การกำหนดกิจกรรมและการปฏิบัติต่าง ๆ ที่กระทำเพื่อลดความเสี่ยง และทำให้การดำเนินงานบรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์กร เช่น การกำหนดกระบวนการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความเสี่ยงให้กับบุคลากรภายในองค์กร เพื่อเป็นการสร้างความมั่นใจว่าจะสามารถจัดการกับความเสี่ยงนั้นได้อย่างถูกต้องและเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด

๗. สารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication) องค์กรจะต้องมีระบบสารสนเทศและการติดต่อสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ เพราะเป็นพื้นฐานสำคัญที่จะนำไปพิจารณาดำเนินการบริหารความเสี่ยงให้เป็นไปตามกรอบและขั้นตอนการปฏิบัติที่องค์กรกำหนด ข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับองค์กรทั้งจากแหล่งภายนอกและภายในควรต้องได้รับการบันทึกและสื่อสารอย่างเหมาะสมทั้งในด้านรูปแบบและเวลา เพื่อช่วยให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องสามารถตอบสนองต่อเหตุการณ์ได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ การสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพรวมถึงการแลกเปลี่ยนข้อมูลกับบุคคลภายนอกองค์กร เช่น เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานอื่น ๆ ผู้จัดหาสินค้า ผู้ให้บริการ ผู้กำกับดูแลและประชาชน

๘. การติดตามประเมินผล (Monitoring) องค์กรจะต้องมีการติดตามผล เพื่อให้ทราบถึงผลการดำเนินการว่ามีความเหมาะสมและสามารถจัดการความเสี่ยงได้อย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่

ประเด็นสำคัญของการติดตามผล ได้แก่

- การติดตามผล เพื่อให้มั่นใจได้ว่าการจัดการความเสี่ยงมีคุณภาพและมีความเหมาะสมและการบริหารความเสี่ยงได้นำไปประยุกต์ใช้ในทุกระดับขององค์กร

- ความเสี่ยงทั้งหมดที่มีผลกระทบต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร ได้รับการรายงานต่อผู้บริหารที่รับผิดชอบ

การติดตามการบริหารความเสี่ยงสามารถทำได้ ๒ ลักษณะ คือ

๑. การติดตามอย่างต่อเนื่อง เป็นการดำเนินการอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างทันท่วงที และถือเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงาน

๒. การติดตามเป็นรายครั้ง เป็นการดำเนินการภายหลังจากเกิดเหตุการณ์ ดังนั้นปัญหาที่เกิดขึ้นจะได้รับการแก้ไขอย่างรวดเร็ว

นอกจากนี้ ควรมีการจัดทำรายงานความเสี่ยงเพื่อให้การติดตามการบริหารความเสี่ยงเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ปัจจัยสำคัญการบริหารจัดการความเสี่ยง

๑. การสนับสนุนจากผู้บริหารระดับสูง

การปฏิบัติตามกรอบการบริหารจัดการความเสี่ยงขององค์กรจะประสบความสำเร็จเพียงใดขึ้นอยู่กับเจตนาธรรม การสนับสนุน การมีส่วนร่วม และความเป็นผู้นำของผู้บริหาร ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญและสนับสนุนให้ทุกคนในองค์กรเข้าใจความสำคัญในคุณค่าของการบริหารจัดการความเสี่ยง มิฉะนั้นแล้วการบริหารจัดการความเสี่ยงไม่สามารถเกิดขึ้นได้

๒. ความเข้าใจความหมายความเสี่ยงตรงกัน

การใช้คำนิยามเกี่ยวกับความเสี่ยงและการบริหารจัดการความเสี่ยงแบบเดียวกัน จะทำให้เกิดประสิทธิภาพในการกำหนดวัตถุประสงค์ นโยบาย กระบวนการเพื่อใช้ในการบ่งชี้และประเมินความเสี่ยง และกำหนดวิธีการจัดการความเสี่ยงที่เหมาะสม ทำให้ผู้บริหารและบุคลากรทุกระดับ มีจุดหมายร่วมกันในการบริหารจัดการความเสี่ยง

๓. กระบวนการบริหารจัดการความเสี่ยง ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

องค์กรทั่วไปจะประสบความสำเร็จในการปฏิบัติตามกระบวนการบริหารจัดการความเสี่ยงได้นั้น จะต้องนำกระบวนการบริหารจัดการความเสี่ยงมาปฏิบัติได้อย่างทั่วถึงทั้งองค์กร และต้องกระทำอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ

๔. การบริหารการเปลี่ยนแปลงต้องมีการชี้แจง

การนำกระบวนการบริหารจัดการความเสี่ยงมาปฏิบัติ องค์กรต้องมีการปรับวัฒนธรรมการบริหาร ความเสี่ยงขององค์กรให้กับเข้าทุกระดับขององค์กร และต้องให้ผู้บริหารและ บุคลากรทุกคนได้ทราบถึงการเปลี่ยนแปลงของผลที่องค์กรและแต่ละบุคคลจะได้รับจากการเปลี่ยนแปลง

๕. การสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ

การสื่อสารเกี่ยวกับกลยุทธ์การบริหารจัดการความเสี่ยงและวิธีปฏิบัติมีความสำคัญอย่างมาก เพราะการสื่อสารจะเน้นให้เห็นถึงการเชื่อมโยงระหว่างการบริหารจัดการความเสี่ยงกับกลยุทธ์องค์กร การชี้แจงทำความเข้าใจต่อบุคลากรทุกคนถึงความรับรู้รับผิดชอบของแต่ละบุคคลต่อกระบวนการบริหารจัดการความเสี่ยง จะช่วยให้เกิดการยอมรับในกระบวนการและนำมาซึ่งความสำเร็จในการพัฒนาการบริหารจัดการความเสี่ยง

๖. การวัดผลการบริหารจัดการความเสี่ยง

การวัดความเสี่ยงในรูปแบบผลกระทบและโอกาสที่อาจเกิดขึ้น จะทำให้ผู้บริหารสามารถประเมินความเสี่ยงที่เกิดขึ้นและดำเนินการให้กระบวนการทั้งหมดเกิดความสอดคล้องกันอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และเป็นการลดความแตกต่างระหว่างความเสี่ยงที่เกิดขึ้น

๗. การให้ความรู้เรื่องการบริหารจัดการความเสี่ยง

ผู้บริหารและบุคลากรทุกคนในองค์กร ควรต้องได้รับการฝึกอบรมเพื่อให้เข้าใจกรอบการบริหารจัดการความเสี่ยง และความรู้รับผิดชอบของแต่ละบุคคลในการจัดการความเสี่ยง เพื่อบรรลุความสำเร็จขององค์กร การสื่อสารข้อมูลเกี่ยวกับความเสี่ยง

๘. การติดตามกระบวนการวนการวนการบริหารจัดการความเสี่ยง

ขั้นตอนสุดท้ายของปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จของการบริหารจัดการความเสี่ยง คือการกำหนดวิธีที่เหมาะสมในการติดตามการบริหารจัดการความเสี่ยง

ประโยชน์ของการบริหารจัดการความเสี่ยง

๑. เป็นแหล่งข้อมูลสำหรับผู้บริหารในการตัดสินใจด้านต่าง ๆ เนื่องจากการบริหารจัดการความเสี่ยงเป็นการดำเนินการซึ่งตั้งอยู่บนสมมติฐานในการตอบสนองต่อเป้าหมายและภารกิจหลักขององค์กร

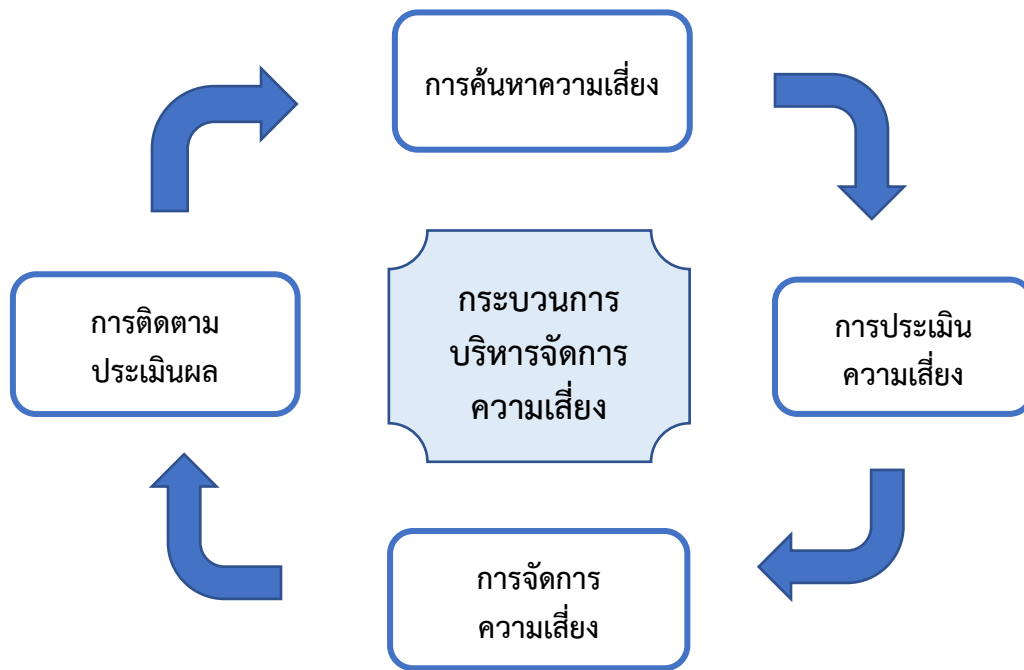
๒. ช่วยสะท้อนให้เห็นภาพรวมของความเสี่ยงต่าง ๆ สำคัญ ซึ่งจะทำให้บุคลากรภายในองค์กรเข้าใจเป้าหมายและภารกิจหลักขององค์กร และตระหนักถึงความเสี่ยงสำคัญที่ส่งผลกระทบในเชิงลบต่อองค์กรได้อย่างครบถ้วน

๓. เป็นเครื่องมือสำคัญในการบริหารงาน เนื่องจากการบริหารจัดการความเสี่ยงเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ผู้บริหารสามารถมั่นใจได้ว่าความเสี่ยงได้รับการจัดการอย่างเหมาะสมและทันเวลา รวมทั้งเป็นเครื่องมือที่สำคัญของผู้บริหารในการบริหารงานและการตัดสินใจในด้านต่าง ๆ เช่น การวางแผน การกำหนดกลยุทธ์ การติดตาม ควบคุม และวัดผลการปฏิบัติงาน ซึ่งจะส่งผลให้การดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมายและสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่องค์กร

๔. ช่วยให้การพัฒนาองค์กรเป็นในทิศทางเดียวกัน การบริหารจัดการความเสี่ยงทำให้รูปแบบการตัดสินใจในการปฏิบัติงานขององค์กรมีการพัฒนาไปในทิศทางเดียวกัน เช่น การตัดสินใจโดยที่ผู้บริหารมีความเข้าใจในกลยุทธ์ วัตถุประสงค์ขององค์กร และระดับความเสี่ยงอย่างชัดเจน

๕. ช่วยให้การพัฒนาการบริหารและจัดสรรทรัพยากรมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล การจัดสรรทรัพยากรเป็นไปอย่างเหมาะสม โดยพิจารณาถึงระดับความเสี่ยงในแต่ละกิจกรรม และการเลือกใช้มาตรการในการบริหารจัดการความเสี่ยง

กระบวนการบริหารความเสี่ยง ประกอบด้วยขั้นตอนใหญ่ ๔ ขั้นตอน ดังนี้

๑. การค้นหาความเสี่ยง (Risk Identification) ถือเป็นขั้นตอนที่สำคัญมากในกระบวนการบริหารความเสี่ยง เนื่องจากเป็นขั้นตอนในการค้นหา ระบุ บ่งชี้เหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นภายใต้สถานการณ์ที่ไม่แน่นอน ก่อให้เกิดความเสี่ยง สร้างผลกระทบหรือความเสียหาย หรือก่อให้เกิดความล้มเหลวหรือลดโอกาสที่จะบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์กร ทั้งในด้านกลยุทธ์ การดำเนินงาน การรายงานทางการเงิน การปฏิบัติตามกฎหมาย และในด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับองค์กร

ขั้นตอนการค้นหาความเสี่ยง ประกอบด้วย ๔ ขั้นตอน ดังนี้

๑.๑ การประเมินสภาพแวดล้อมภายในองค์กร เป็นขั้นตอนแรกของการค้นหาความเสี่ยงขององค์กร เพื่อประเมินสภาพแวดล้อมภายในองค์กรที่เป็นอยู่จริงว่าเป็นอย่างไร ทั้งทางด้านวัฒนธรรมขององค์กร จริยธรรมของบุคลากร สภาพแวดล้อมในการทำงาน มุมมองและทัศนคติที่มีต่อความเสี่ยง ปรัชญาในการบริหารความเสี่ยง ระดับความเสี่ยงที่องค์กรสามารถยอมรับได้ (Risk Appetite) โดยประเมินว่าสภาพแวดล้อมขององค์กรมีส่วนช่วยส่งเสริม สนับสนุน และกระตุ้นให้เกิดกระบวนการบริหารจัดการ และการปฏิบัติงานที่ดีหรือไม่ ถ้าไม่ต้องมีมาตรการในการแก้ไขปรับปรุง หรือปรับสภาพแวดล้อมภายในองค์กรให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น

๑.๒ การวิเคราะห์งาน กระบวนการ และกิจกรรม ในการค้นหาความเสี่ยงองค์กรต้องวิเคราะห์งาน กระบวนการ และกิจกรรมภายในองค์กรที่มีทั้งหมดเพื่อให้ทราบและเกิดความเข้าใจงาน กระบวนการ และกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีภายในองค์กร เพื่อประโยชน์ในการค้นหาความเสี่ยงให้สอดคล้องกับแต่ละประเภทของงานภายในองค์กร และในกรณีที่ต้องมีการมีข้อจำกัดด้านทรัพยากรก็อาจมุ่งทำการบริหารความเสี่ยงไปที่งานหลักขององค์กรที่มีความสำคัญต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร และงานที่กำลังมีปัญหา อุปสรรค หรือคาดว่าจะมีโอกาสเกิดความเสียหายขึ้นภายในองค์กร โดยทำการคัดเลือกงาน กระบวนการ และกิจกรรมดังกล่าวเพื่อนำมาพิจารณาบริหารความเสี่ยงก่อนงานสนับสนุน หรืองานที่มีความเสี่ยงน้อยกว่า

๑.๓ การสอบทานหรือกำหนดวัตถุประสงค์ขององค์กร งาน กระบวนการ และกิจกรรม

หลังจากคัดเลือกงาน กระบวนการ และกิจกรรมแล้ว จากนั้นก็จะทำการสอบทานวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือกำหนดวัตถุประสงค์ใหม่ในกรณีที่ไม่ได้กำหนดวัตถุประสงค์ไว้หรือไม่ชัดเจน การค้นหาความเสี่ยงต้องมีการสอบทานหรือกำหนดวัตถุประสงค์ก่อนจึงจะสามารถระบุเหตุการณ์ที่อาจทำให้ไม่บรรลุผลสำเร็จได้โดยวัตถุประสงค์ของงาน กระบวนการ และกิจกรรมต้องสนับสนุนและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ขององค์กร ความเสี่ยงเป็นเหตุการณ์ที่อาจส่งผลกระทบต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร

๑.๔ การค้นหาความเสี่ยงและระบุสาเหตุ องค์กรต้องพยายามค้นหาให้ได้ครอบคลุม

ความเสี่ยงทุกประเภทภายในองค์กร และเป็นความเสี่ยงที่แท้จริงที่มีโอกาสเกิดขึ้นและหากเกิดขึ้นจะสร้างผลกระทบ อย่างรุนแรงต่อองค์กร สามารถค้นหาได้ทั้งเชิงรับและเชิงรุก โดยการค้นหาเชิงรับสามารถค้นหาได้จากการศึกษาหาข้อมูลเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและสร้างความเสียหายให้กับองค์กรแล้วในอดีต และการสำรวจจากสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในปัจจุบันและอาจส่งผลกลายเป็นความเสี่ยงขึ้นมาได้ ส่วนในการค้นหาความเสี่ยงเชิงรุกสามารถค้นหาได้จากการคาดการณ์เหตุการณ์ที่มีโอกาสเกิดขึ้นได้ในอนาคตและส่งผลกระทบต่อการบรรลุเป้าหมายขององค์กร แต่ยังไม่เกิดขึ้นจริงจากการวางแผนเชิงกลยุทธ์ การดำเนินธุรกิจขององค์กร กระบวนการปฏิบัติงานต่าง ๆ และนำความเสี่ยงที่ค้นหาได้มาทำการวิเคราะห์เพื่อค้นหาสาเหตุของความเสี่ยงหรือปัจจัยเสี่ยงที่ส่งผลให้เกิดความเสี่ยงเหล่านั้น

๒. การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment) การกำหนดเกณฑ์มาตรฐานเป็น

การกำหนดเกณฑ์ที่จะใช้ในการประเมินความเสี่ยง ได้แก่ ระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood) ระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) และระดับของ ความเสี่ยง (Degree of Risk) โดยแต่ละองค์กร จะต้องกำหนดเกณฑ์ขึ้นให้เหมาะสมกับประเภทและสภาพแวดล้อมขององค์กรโดยอาจจะกำหนดเกณฑ์มาตรฐานเป็นระดับคะแนน ๕ คะแนน หรือ ๓ คะแนน ซึ่งสามารถกำหนดเกณฑ์ได้ทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพทั้งนี้ขึ้นอยู่กับข้อมูลสภาพแวดล้อมและดุลยพินิจการตัดสินใจของฝ่ายบริหารขององค์กร โดยเกณฑ์ในเชิงปริมาณจะเหมาะกับองค์กรที่มีข้อมูลสถิติ ตัวเลข หรือจำนวนเงินมาใช้ในการวิเคราะห์อย่างพอเพียง สำหรับองค์กรที่ไม่มีข้อมูลสถิติ ตัวเลข หรือจำนวนเงินหรือไม่สามารถระบุเป็นตัวเลขหรือจำนวนเงินที่ชัดเจนได้ก็ให้กำหนดเกณฑ์ในเชิงคุณภาพ

๒.๑ การวิเคราะห์โอกาสที่จะเกิด (Likelihood) พิจารณาจากสถิติการเกิดเหตุการณ์ใน

อดีต ปัจจุบัน หรือการคาดการณ์ล่วงหน้าของโอกาสที่จะเกิดในอนาคต โดยอาจกำหนดเกณฑ์มาตรฐานเป็นระดับคะแนน ๕ คะแนน ประกอบด้วย ๕ ๔ ๓ ๒ และ ๑ คะแนน แสดงถึงโอกาสที่จะเกิดหรือความถี่ในการเกิดสูงมาก สูง ปานกลาง น้อย และน้อยมาก ตามลำดับ และกำหนดคำอธิบายในแต่ละระดับโอกาสที่จะเกิด จากนั้นทำการวิเคราะห์โอกาสที่จะเกิดหรือความถี่ในการเกิดว่าแต่ละความเสี่ยงและปัจจัยเสี่ยงมีโอกาสเกิดขึ้นในระดับใด ดังนี้

การวิเคราะห์โอกาสที่จะเกิด

ระดับ	โอกาสที่จะเกิด	คำอธิบาย
๕	สูงมาก	มีโอกาสเกิดขึ้นเป็นประจำ
๔	สูง	มีโอกาสเกิดขึ้นค่อนข้างสูง
๓	ปานกลาง	มีโอกาสเกิดขึ้นนานๆ ครั้ง
๒	น้อย	มีโอกาสเกิดขึ้นน้อยมาก
๑	น้อยมาก	ไม่มีโอกาสเกิดขึ้นเลย

๒.๒ การวิเคราะห์ผลกระทบ (Impact) เป็นการพิจารณาระดับความรุนแรงหรือมูลค่าความเสียหายจากความเสียหายที่คาดว่าจะได้รับหากเกิดเหตุการณ์ความเสี่ยง ซึ่งการกำหนดระดับของผลกระทบนั้น ต้องพิจารณาถึงความรุนแรงของความเสียหายหากความเสี่ยงนั้นเกิดขึ้น อาจแบ่งผลกระทบออกเป็นผลกระทบที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงิน โดยอาจกำหนดเกณฑ์มาตรฐานเป็นระดับคะแนน ๕ คะแนน ประกอบด้วย ๕ ๔ ๓ ๒ และ ๑ คะแนน แสดงถึงระดับความรุนแรงระดับ สูงมาก สูง ปานกลาง น้อย และน้อยมาก ตามลำดับ และกำหนดคำอธิบายในแต่ละระดับความรุนแรงของผลกระทบ จากนั้นทำการวิเคราะห์ผลกระทบหากเกิดเหตุการณ์ความเสี่ยงขึ้นว่ามีผลกระทบอยู่ในระดับใด ดังนี้

การวิเคราะห์ผลกระทบที่เป็นตัวเงิน

ระดับ	ผลกระทบ	คำอธิบาย
๕	สูงมาก	มูลค่าความเสียหาย ๕๐๐,๐๐๐ บาทขึ้นไป
๔	สูง	มูลค่าความเสียหาย ๑๐๐,๐๐๐ บาทขึ้นไป - ๕๐๐,๐๐๐ บาท
๓	ปานกลาง	มูลค่าความเสียหาย ๕๐,๐๐๐ บาทขึ้นไป - ๑๐๐,๐๐๐ บาท
๒	น้อย	มูลค่าความเสียหาย ๑๐,๐๐๐ บาทขึ้นไป - ๕๐,๐๐๐ บาท
๑	น้อยมาก	มูลค่าความเสียหายไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท

การวิเคราะห์ผลกระทบที่ไม่เป็นตัวเงิน

ระดับ	ผลกระทบ	คำอธิบาย
๕	สูงมาก	การดำเนินงานหยุดชะงักเกินกว่า ๗ วัน หรือไม่สามารถดำเนินการได้อีกต่อไป หรือชื่อเสียงและภาพลักษณ์มีการเผยแพร่ข่าวสารในวงกว้างในหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ และสื่อสังคมออนไลน์ หรือมีการบาดเจ็บถึงชีวิต หรือสูญเสียอวัยวะสำคัญ หรือทุพพลภาพ
๔	สูง	การดำเนินงานหยุดชะงักเกิน ๓ วัน แต่ไม่ถึง ๗ วัน/ชื่อเสียงและภาพลักษณ์มีการเผยแพร่ข่าวสารในสื่อสังคมออนไลน์/มีการบาดเจ็บสาหัส/สูญเสียอวัยวะถึงหยุดงานมากกว่า ๗ วัน
๓	ปานกลาง	การดำเนินงานหยุดชะงักเกิน ๑ วัน แต่ไม่ถึง ๓ วัน/ชื่อเสียงและภาพลักษณ์มีการเผยแพร่ข่าวสารในวงจำกัด/มีการบาดเจ็บถึงหยุดงานมากกว่า ๓ วัน แต่ไม่เกิน ๗ วัน
๒	น้อย	การดำเนินงานหยุดชะงักมากกว่า ๖ ชม. แต่ไม่เกิน ๑ วัน/ชื่อเสียงและภาพลักษณ์มีการเผยแพร่ข่าวสารเฉพาะบุคคล/มีการบาดเจ็บและหยุดงานไม่เกิน ๓ วัน
๑	น้อยมาก	การดำเนินงานหยุดชะงัก ๑ - ๖ ชั่วโมง/ชื่อเสียงและภาพลักษณ์ไม่มีการเผยแพร่ข่าว/มีการบาดเจ็บเล็กน้อย

๒.๓ การประเมินระดับความเสี่ยง (Degree of risk) หมายถึง สถานะของความเสี่ยงที่ได้จากการวิเคราะห์โอกาสหรือความถี่ที่จะเกิดและผลกระทบหรือความรุนแรงหากเกิดเหตุการณ์ความเสี่ยงขึ้น หลังจากองค์กรวิเคราะห์โอกาสที่จะเกิดและผลกระทบของความเสี่ยงแล้ว องค์กรต้องนำผลการวิเคราะห์มาประเมินระดับความเสี่ยงว่าแต่ละความเสี่ยงมีระดับความเสี่ยงอยู่ระดับใดในตารางการประเมินระดับความเสี่ยง ซึ่งระดับความเสี่ยงอาจแบ่งออกเป็น ๕ ระดับ ได้แก่ สูงมาก สูง ปานกลาง น้อย และน้อยมาก แทนระดับความเสี่ยงข้างต้นด้วยเกณฑ์สี่ประกอบด้วย สีแดง สีเหลือง สีน้ำเงิน สีเขียว และสีขาว ตามลำดับ โดยนำผลจากการวิเคราะห์โอกาสหรือความถี่ที่จะเกิดขึ้นและผลจากการวิเคราะห์ผลกระทบมาประเมินระดับความเสี่ยงดังนี้

Risk Profile			โอกาสเกิด (Likelihood)				
			น้อยมาก	น้อย	ปานกลาง	สูง	สูงมาก
			๑	๒	๓	๔	๕
ผลกระทบ (Impact)	สูงมาก	๕	๑x๕ (๑๙)	๒x๕ (๒๐)	๓x๕ (๒๑)	๔x๕ (๒๔)	๕x๕ (๒๕)
	สูง	๔	๑x๔ (๑๒)	๒x๔ (๑๓)	๓x๔ (๑๕)	๔x๔ (๒๒)	๕x๔ (๒๓)
	ปานกลาง	๓	๑x๓ (๓)	๒x๓ (๔)	๓x๓ (๙)	๔x๓ (๑๔)	๕x๓ (๑๕)
	น้อย	๒	๑x๒ (๓)	๒x๒ (๔)	๓x๒ (๖)	๔x๒ (๑๑)	๕x๒ (๑๓)
	น้อยมาก	๑	๑x๑ (๑)	๒x๑ (๒)	๓x๑ (๕)	๔x๑ (๑๐)	๕x๑ (๑๖)

Risk Appetite Boundary: ขอบเขตของระดับความรุนแรงของปัจจัยเสี่ยงที่องค์กรยอมรับได้

เป็นตารางที่ใช้ในการประเมินและจัดระดับความเสี่ยงของแต่ละความเสี่ยง เพื่อประเมินว่าความเสี่ยงใดอยู่ในระดับที่ควรคำนึงถึงและต้องรับดำเนินการจัดการกับความเสี่ยงเป็นอันดับแรกก่อน โดยตารางการประเมินระดับความเสี่ยงข้างต้นแบ่งระดับความเสี่ยงออกเป็น ๕ ระดับ จำแนกระดับความเสี่ยงโดยใช้สีเป็นตัวกำหนด ดังนี้

- ลำดับ ๒๒ - ๒๕ สีแดง หมายถึง ระดับความเสี่ยง สูงมาก
- ลำดับ ๑๐ - ๒๑ สีส้ม หมายถึง ระดับความเสี่ยง สูง
- ลำดับ ๕ - ๙ สีเหลือง หมายถึง ระดับความเสี่ยง น้อย
- ลำดับ ๑ - ๔ สีเขียว หมายถึง ระดับความเสี่ยง น้อยมาก

สีเขียว	ลำดับ	สีเหลือง	ลำดับ	สีส้ม	ลำดับ	สีแดง	ลำดับ
โอกาส x ผลกระทบ		โอกาส x ผลกระทบ		โอกาส x ผลกระทบ		โอกาส x ผลกระทบ	
๑X๑	๑	๓X๑	๕	๔X๑	๑๐	๔X๔	๒๒
๒X๑	๒	๓X๒	๖	๔X๒	๑๑	๕X๔	๒๓
๑X๒	๓	๑X๓	๗	๑X๔	๑๒	๔X๕	๒๔
๒X๒	๔	๒X๓	๘	๒X๔	๑๓	๕X๕	๒๕
		๓X๓	๙	๔X๓	๑๔		
				๓X๔	๑๕		
				๕X๑	๑๖		
				๕X๒	๑๗		
				๕X๓	๑๘		
				๑X๕	๑๙		
				๒X๕	๒๐		
				๓X๕	๒๑		

Activate
Go to Setti

วิธีการประเมินระดับความเสี่ยงโดยใช้ตารางการประเมินระดับความเสี่ยงข้างต้น ให้นำคะแนนของโอกาสที่จะเกิดและคะแนนของผลกระทบที่วิเคราะห์ได้ของแต่ละความเสี่ยงมากำหนดลงในตารางการประเมินระดับความเสี่ยงโดยถ้าคะแนนของโอกาสและผลกระทบมาบรรจบกันที่สีใดก็แสดงว่าความเสี่ยงนั้นอยู่ในระดับความเสี่ยงตามความหมายของระดับความเสี่ยงที่ให้ไว้ข้างต้น

๓. การจัดการความเสี่ยง (Risk Response) เมื่อองค์กรได้ค้นหา วิเคราะห์ และจัดลำดับความเสี่ยงแล้ว ขั้นตอนต่อไป คือ การกำหนดวิธีการบริหารจัดการความเสี่ยง เพื่อจัดการความเสี่ยงขององค์กรให้อยู่ในระดับที่สามารถยอมรับได้ (Risk Tolerance หรือ Risk Appetite) หรือระดับที่เหมาะสม (Optimal) ซึ่งเป็นระดับที่องค์กรสามารถจะดำเนินการต่อไปได้และบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

ตามหนังสือกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ มท ๐๘๐๕.๒/ว ๓๔๑๒ ลงวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๖ วิธีการจัดการความเสี่ยง โดยระบุแนวทางการดำเนินงาน/ขั้นตอนการปฏิบัติ/วิธีการดำเนินงานตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และหนังสือสั่งการที่กำหนด เพื่อให้ความเสี่ยงลดลงหรืออยู่ในระดับที่ยอมรับได้

๔. การติดตามประเมินผล (Monitoring) เพื่อให้มั่นใจอย่างสมเหตุสมผลว่าองค์กรมีการบริหารความเสี่ยงเป็นไปอย่างเป็นระบบ เหมาะสม เพียงพอ และมีประสิทธิผล และมีการนำไปปฏิบัติจริง

การติดตามประเมินผลการจัดการความเสี่ยงตามแผนการบริหารความเสี่ยง โดยวิเคราะห์และประเมินผลการจัดการความเสี่ยงตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในแผนการบริหารความเสี่ยงว่าดำเนินการแล้วเสร็จตามกำหนด มีความเพียงพอ มีประสิทธิผลหรือไม่ หากองค์กรพบว่าได้ดำเนินการจัดการความเสี่ยงแล้วยังมีความเสี่ยงที่ไม่อาจยอมรับได้เหลืออยู่ ควรพิจารณาต่อไปว่า เป็นความเสี่ยงที่อยู่ในระดับใด และจะมีวิธีการจัดการความเสี่ยงนั้นอย่างไร จากนั้นจึงเสนอต่อผู้บริหารเพื่อทราบและพิจารณาสั่งการ รวมถึงการจัดสรรงบประมาณสนับสนุน ทั้งนี้ การบริหารความเสี่ยงจะเกิดผลสำเร็จได้ต้องได้รับการสนับสนุนอย่างจริงจังจากผู้บริหารทุกระดับ

ประเภทของความเสียหาย

ตามหนังสือกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ มท ๐๘๐๕.๒/ว ๓๔๑๒ ลงวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๖ การจำแนกประเภทความเสี่ยงออกเป็น ๖ ประเภท ดังนี้

๑. ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ (Strategy Risk) คือ ความเสี่ยงที่เกิดจากการกำหนดแผนกลยุทธ์ที่ไม่เหมาะสม หรือความเสี่ยงเกิดจากการนำกลยุทธ์ไปใช้ไม่ถูกต้อง

๒. ความเสี่ยงด้านการเงิน (Financial Risks) คือ ความเสี่ยงเกี่ยวกับการบริหารจัดการด้านการเงิน เช่น ความเสี่ยงเกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงินไม่ถูกต้อง ความเสี่ยงเกี่ยวกับการรับเงินไม่ถูกต้อง ความเสี่ยงในการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการเงินการคลัง รวมถึง ความเสี่ยงด้านการทุจริตทางการเงิน เป็นต้น

๓. ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน (Operation Risks) คือ ความเสี่ยงที่เกิดจากกระบวนการทำงานที่ไม่มีประสิทธิผลหรือไม่มีประสิทธิภาพ

๔. ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ (Legal Risks) คือ ความเสี่ยงที่หน่วยงานไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หลักเกณฑ์ ประกาศ มติคณะรัฐมนตรี รวมถึงกฎ/นโยบาย/คู่มือ/แนวทางการปฏิบัติงานของหน่วยงาน

๕. ความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (Technology Risks) คือ ความเสี่ยงที่เกิดจากเทคโนโลยีสารสนเทศ

๖. ความเสี่ยงด้านความน่าเชื่อถือขององค์กร (Reputational Risks) คือ ความเสี่ยงที่ส่งผลกระทบต่อชื่อเสียง ความเชื่อมั่น และความน่าเชื่อถือขององค์กร

วิธีการตอบสนองความเสี่ยง

ตามหนังสือกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ มท ๐๘๐๕.๒/ว ๓๔๑๒ ลงวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๖ วิธีการตอบสนองความเสี่ยง โดยการตัดสินใจเลือกวิธีการจัดการความเสี่ยงวิธีใดวิธีหนึ่งหรือหลายวิธี โดยคำนึงถึงต้นทุนกับประโยชน์ที่ได้รับ เพื่อจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการตอบสนองความเสี่ยง ประกอบด้วย

๑. ปฏิเสธความเสี่ยง โดยไม่ดำเนินงานในกิจกรรมที่มีความเสี่ยง ได้แก่ กิจกรรมที่มีความเสี่ยงสูง/หน่วยงานไม่สามารถยอมรับความเสี่ยงนั้นได้/ไม่ดำเนินงานในกิจกรรมนั้น

๒. การลดโอกาสของความเสี่ยง เช่น ลดโอกาสของความเสี่ยงการทุจริตด้านการเงิน

๓. การลดผลกระทบของความเสี่ยง เช่น การทำประกัน/การใช้เครื่องมือป้องกันความเสี่ยงทางการเงิน

๔. การโอนความเสี่ยง อาจเลือกใช้วิธีการถ่ายโอนความเสี่ยงที่ไม่สามารถดำเนินการเองได้/ไม่สามารถบริหารจัดการความเสี่ยงได้ ได้แก่ การให้ภาคเอกชนดำเนินการ

๕. ยอมรับความเสี่ยง โดยไม่ดำเนินการจัดการความเสี่ยง เนื่องจากความเสี่ยงอยู่ในระดับที่ยอมรับได้

๖. ใช้มาตรการเฝ้าระวัง โดยกำหนดข้อมูลที่ต้องมีการเก็บรวบรวม การวิเคราะห์ การแจ้งเตือน/การดำเนินการเมื่อเหตุการณ์เกิดขึ้น

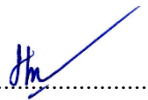
๗. ทำแผนฉุกเฉิน เป็นการระบุขั้นตอนเมื่อเกิดเหตุการณ์ความเสี่ยงขึ้น โดยระบุบุคคลและวิธีการดำเนินการที่ชัดเจน

๘. การส่งเสริมหรือผลักดันเหตุการณ์ที่อาจจะเกิดขึ้น เมื่อเหตุการณ์ที่อาจจะเกิดขึ้นส่งผลกระทบต่อเชิงบวกกับองค์กร

บทที่ ๓
การบริหารจัดการความเสี่ยง

ชื่อหน่วยงาน เทศบาลตำบลเวียง
กำหนดขอบเขตความรับผิดชอบตามประเด็นยุทธศาสตร์และเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

รหัส ความเสี่ยง	ยุทธศาสตร์ที่รับผิดชอบ	โครงการ/กิจกรรม/ ภารกิจ อปท. ที่สำคัญ	งบประมาณ (บาท)	วัตถุประสงค์	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย
๐๑	ยุทธศาสตร์ที่ ๖ การบริหารจัดการท้องถิ่นที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล	การจัดทำงบประมาณรายจ่าย งบลงทุน	-	เพื่อให้การจัดทำงบประมาณรายจ่าย งบลงทุน เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ถูกต้อง ครบถ้วน	การจัดทำงบประมาณรายจ่าย งบลงทุน เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ถูกต้อง ครบถ้วน ร้อยละ ๑๐๐	การจัดทำงบประมาณรายจ่ายงบลงทุน เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ถูกต้อง ครบถ้วน

ลายมือชื่อ.....

(นายสุชน บุญทอง)

ตำแหน่ง นายกเทศมนตรีตำบลเวียง
วันที่ ๒๖ เดือนธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๗

ชื่อหน่วยงาน เทศบาลตำบลเวียง
การวิเคราะห์โอกาส ผลกระทบ และการตอบสนองความเสี่ยง
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

รหัส ความ เสี่ยง	โครงการ/ กิจกรรม/ ภารกิจ อปท. ที่สำคัญ	วัตถุประสงค์	ผู้รับผิดชอบ	ความเสี่ยง	ประเภท ความเสี่ยง	คะแนน โอกาส	คะแนน ผลกระทบ	คะแนน ระดับ ความเสี่ยง	วิธีการ ตอบสนอง ความเสี่ยง
๐๑	การจัดทำ งบประมาณ รายจ่าย งบลงทุน	เพื่อให้การจัดทำ งบประมาณ รายจ่าย งบลงทุน เป็นไปอย่าง มีประสิทธิภาพ ถูกต้อง ครบถ้วน	ทุกสำนัก/ กอง	<ul style="list-style-type: none"> - การไม่ปรากฏโครงการ/ครุภัณฑ์ ในแผนพัฒนาท้องถิ่น - การให้เอกชนจัดทำแบบบูรณาการ และหรือ ประมาณราคา โดยขาด การสำรวจตรวจสอบจากเจ้าหน้าที่ ของหน่วยงาน อาจทำให้ที่มาของ ราคาไม่ถูกต้องตามหลักเกณฑ์และ วิธีการกำหนดราคากลางงาน ก่อสร้างหรือตามหลักวิชาการช่าง - การไม่ได้รับอนุญาตให้ใช้พื้นที่ ในการดำเนินการ - การไม่ได้รับฟังความคิดเห็น ของประชาชนก่อนการจัดทำ งบประมาณ 	ด้านการ ดำเนินงาน และ ด้านการ ปฏิบัติตาม กฎระเบียบ	๔	๕	สูงมาก	การลดโอกาส ของความเสี่ยง

ลายมือชื่อ.....

(นายสุรณ บุญทอง)

ตำแหน่ง นายกเทศมนตรีตำบลเวียง

วันที่ ๒๖ เดือนธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๗

ชื่อหน่วยงาน เทศบาลตำบลเวียง
 รายงานการจัดทำแผนการบริหารความเสี่ยง
 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

รหัส ความ เสี่ยง	โครงการ/ กิจกรรม/ ภารกิจ อปท. ที่สำคัญ	ความเสี่ยง	วิธีการ ตอบสนอง ความเสี่ยง	ผู้รับผิดชอบ	วิธีการจัดการความเสี่ยง	ตัวชี้วัด	ระยะเวลา ดำเนินการ	วิธีการติดตาม และรายงาน
๐๑	การจัดทำ งบประมาณรายจ่าย งบลงทุน	<ul style="list-style-type: none"> - การไม่ปรากฏโครงการ/ครุภัณฑ์ในแผนพัฒนาท้องถิ่น - การให้เอกชนจัดทำแบบรูปรายการและหรือประมาณราคา โดยขาดการสำรวจตรวจสอบจากเจ้าหน้าที่ของหน่วยงาน อาจทำให้ที่มาของราคากลางไม่ถูกต้องตามหลักเกณฑ์และวิธีการกำหนดราคากลางงานก่อสร้างหรือตามหลักวิชาการช่าง - การดำเนินการโดยที่ไม่ได้รับการอนุญาตให้ใช้พื้นที่อย่างถูกต้องตามกฎหมายกำหนด 	การลด โอกาสของ ความเสี่ยง	ทุกสำนัก/ กอง	<ul style="list-style-type: none"> - การตรวจสอบโครงการ/ครุภัณฑ์ในแผนพัฒนาท้องถิ่นก่อนการจัดทำงบประมาณ - เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานตรวจสอบที่มาของราคากลางให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการกำหนดราคากลางงานก่อสร้างหรือตามหลักวิชาการช่าง - การขออนุญาตและการได้รับอนุญาตให้ใช้พื้นที่จากหน่วยงานผู้รับผิดชอบหรือผู้เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ก่อนการจัดทำงบประมาณ - การจัดประชุมรับฟังความคิดเห็นของประชาชนก่อนการจัดทำงบประมาณ 	การจัดทำ งบประมาณ รายจ่าย งบลงทุน เป็นไปอย่างมี ประสิทธิภาพ ถูกต้อง ครบถ้วน ร้อยละ ๑๐๐	ต.ค. ๖๗ - ก.ย. ๖๘	การตรวจสอบความ พร้อมของเอกสาร/ หลักฐานก่อนการ จัดทำงบประมาณ รายจ่ายงบลงทุน

ลายมือชื่อ.....

(นายสุรน บัญทอง)

ตำแหน่ง นายกเทศมนตรีตำบลเวียง
 วันที่ ๒๖ เดือนธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๗

ภาคผนวก

ประกาศเทศบาลตำบลเวียง

เรื่อง นโยบายการบริหารจัดการความเสี่ยง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

ตามที่ เทศบาลตำบลเวียงได้ดำเนินการบริหารความเสี่ยงอย่างต่อเนื่อง ในรูปแบบการบริหารความเสี่ยงจากการควบคุมภายใน การตรวจสอบภายใน และการปรับปรุงพัฒนางานของเทศบาลตำบลเวียง ให้สำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ ภารกิจ อำนาจหน้าที่ ดังนั้น เพื่อให้การบริหารจัดการความเสี่ยงเป็นรูปธรรม โดยยึดถือการบริหารความเสี่ยงตามแนวทางของ (COSO) และกรอบการดำเนินงานของกระทรวงการคลัง ตามหลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการบริหารจัดการความเสี่ยงสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๒ เพื่อลดความเสี่ยงที่จะส่งผลกระทบต่อความสำเร็จขององค์กรให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ โดยคำนึงถึงการบรรลุตามตามวัตถุประสงค์ ภารกิจ และอำนาจหน้าที่ทั้งหมดของเทศบาลตำบลเวียง จึงกำหนดนโยบายการบริหารจัดการความเสี่ยง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ ดังนี้

๑. ให้ทุกสำนัก/กอง ดำเนินการบริหารจัดการความเสี่ยง โดยให้การดำเนินการบริหารจัดการความเสี่ยงถือเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานปกติ และกำหนดให้มีกระบวนการบริหารจัดการความเสี่ยงเป็นมาตรฐานเดียวกันทั้งองค์กร

๒. ให้มีการบริหารจัดการความเสี่ยงทั่วทั้งองค์กรแบบบูรณาการ โดยมีการจัดการและดำเนินการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยมีการนำเทคโนโลยีมาปรับใช้เพื่อการจัดการที่ดี

๓. ให้มีการติดตามประเมินผลและรายงานผลการบริหารจัดการความเสี่ยง รวมทั้งมีการทบทวนปรับปรุงอย่างสม่ำเสมอ กรณีพบข้อบกพร่องที่มีสาระสำคัญให้รายงานผู้บริหารท้องถิ่นทันที และกรณียังมีความเสี่ยงให้ทบทวนและนำไปบริหารความเสี่ยงในปีงบประมาณถัดไป

๔. ให้มีการเผยแพร่/แจ้งเวียนแผนการบริหารจัดการความเสี่ยง เพื่อให้การบริหารจัดการความเสี่ยงเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

จึงประกาศให้ทราบโดยทั่วกัน

ประกาศ ณ วันที่ ๕ เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๗

(นายสุรณ บุญทอง)
นายกเทศมนตรีตำบลเวียง

คำสั่งเทศบาลตำบลเวียง
ที่ ๙๒๙ / ๒๕๖๗

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการความเสี่ยงของเทศบาลตำบลเวียง

อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗๙ บัญญัติให้หน่วยงานของรัฐจัดให้มีการตรวจสอบภายใน การควบคุมภายใน และการบริหารจัดการความเสี่ยง โดยให้ถือปฏิบัติ ตามมาตรฐานและหลักเกณฑ์ที่กระทรวงการคลังกำหนด นั้น

เพื่อให้การปฏิบัติเป็นไปตามพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๑ และหลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการบริหารจัดการความเสี่ยงสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๔ ให้หน่วยงานของรัฐ จัดให้มีผู้รับผิดชอบซึ่งต้องประกอบด้วย ฝ่ายบริหาร และบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำยุทธศาสตร์และการบริหารจัดการความเสี่ยงของหน่วยงานของรัฐ ดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารจัดการความเสี่ยงสำหรับหน่วยงานของรัฐ ทั้งนี้ ไม่ควรเป็นผู้ตรวจสอบภายในของหน่วยงานของรัฐ เพื่อให้การบริหารจัดการความเสี่ยงของเทศบาลตำบลเวียงดำเนินการไปด้วยความถูกต้อง เรียบร้อยตามหลักเกณฑ์ที่กระทรวงการคลังกำหนด จึงขอแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการความเสี่ยงของเทศบาลตำบลเวียง ดังนี้

๑. ปลัดเทศบาลตำบลเวียง	ประธานคณะกรรมการ
๒. หัวหน้าสำนักปลัด	กรรมการ
๓. ผู้อำนวยการกองคลัง	กรรมการ
๔. ผู้อำนวยการกองช่าง	กรรมการ
๕. หัวหน้าฝ่ายพัฒนาชุมชน	กรรมการ
๖. นักวิเคราะห์นโยบายและแผน	กรรมการและเลขานุการ

โดยมีหน้าที่และความรับผิดชอบ ดังนี้

๑. จัดทำแผนการบริหารจัดการความเสี่ยง เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของเทศบาลตำบลเวียง
 ๒. จัดให้มีการติดตามประเมินผลการบริหารจัดการความเสี่ยง โดยติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่องในระหว่างการทำงานหรือติดตามประเมินผลเป็นรายครึ่งหรือใช้ทั้งสองวิธีร่วมกัน กรณีพบข้อบกพร่องที่มีสาระสำคัญให้รายงานทันที
 ๓. จัดทำรายงานผลการบริหารจัดการความเสี่ยงและเสนอให้ผู้บริหารท้องถิ่น พิจารณาย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง ภายใน ๖๐ วันหลังสิ้นสุดปีงบประมาณ
 ๔. พิจารณาทบทวนแผนการบริหารจัดการความเสี่ยงอย่างสม่ำเสมอ
 ๕. ปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย
- ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๘ เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๗

(นายสุธน บุญทอง)
นายกเทศมนตรีตำบลเวียง